

Stadswerk

Gedragcode soortbescherming gemeenten

Aanleg en onderhoud van groenvoorzieningen

Marieke Teunissen en Ronny Sprong, m.m.v. Rob Borst

INHOUD WEBINAR

1. Introductie gedragscode – [Wim van Ginkel](#)
2. Verschillen oude en nieuwe gedragscode – [Marieke Teunissen](#)
 - Opbouw en inzetbereik gedragscode
 - Deskundigheden
3. Werken met de gedragscode – [Ronny Sprong](#)
 - Soortinformatie
 - Ecologisch werkprotocol bij beheer en onderhoud
 - Werkinstructies

1.

INTRODUCTIE

VHG en gedragscode

Bestendig Beheer Groenvoorzieningen

- * 1^e versie 2007
- * Evaluatie 2012
- * 1^e herziening 2014
- * Looptijd t/m oktober 2019!!

Ruimtelijke Ontwikkeling en Inrichting

- * 1^e versie 2011
- * Evaluatie 2015
- * Tijdelijke verlenging tot nieuwe gedragscode is goedgekeurd

**& vele
bijeem-
komsten**

GEDRAGSCODE SOORTBESCHERMING GEMEENTEN

1 nieuwe gedragscode (vanaf december 2020)

Belang voor VHG-leden

**Biodiversiteit
biedt kansen**

VHG steunt u met:

O.a

- * Handleiding De Levende Openbare ruimte
- * Goede vakmensen
- * EMVI-criteria kwaliteitsborging
- * Gedragscode

**Professioneel
omgaan met
natuurwet-
geving**

**Onderscheiden
door
zorgvuldig te
handelen**

**Samen
maken wij
Nederland
groen!**

Word lid van VHG!

**MAAK KENNIS
MET DE VHG-DOMEINEN**

Met uw groenbedrijf als ambassadeur
zorgvuldig handelen voor gemeenten??

Gedragscode soortbescherming gemeenten

Gedragscode

Flora- en faunawet gedragscode
bestendig beheer en onderhoud
groenvoorzieningen

2. VERSCHILLEN OUDE en NIEUWE GEDRAGSCODE

VRAAG 1

- * Bij welk type bedrijf werkt u?
 - * Hoveniersbedrijf
 - * Grootgroenvoorziener
 - * Boomverzorger
 - * Loonwerker
 - * Overige, nl ...

En reageren in de chat kan ook natuurlijk

VRAAG 2

- * Wat is uw rol binnen het bedrijf?
 - * Bedrijfsleider
 - * Werkvoorbereider
 - * Uitvoerder
 - * Voorman
 - * Anders, nl

U kunt uw rol toelichten in de chat

OVERZICHT VERSCHILLEN

oud

Nieuw

- * Flora- en faunawet
- * Bevoegd gezag => Rijksoverheid
- * 2 verschillende gedragscodes
- * Groene sector
- * Inzet o.b.v. Tabel 1, 2, 3-soorten
- * Plan aan Aanpak
- * Maatregelen zelf bedenken
- * Vaste definitie ecologisch deskundige

- * Wet natuurbescherming
- * Bevoegd gezag => provincie
- * 1 gedragscode voor BBO en ROI
- * Groene, grijze, blauwe, rode sector
- * Inzet o.b.v. soorten en locatie
- * Ecologisch werkprotocol
- * **Maatregelcatalogi BBO en ROI**
- * Ecologische deskundig EN ter zake kundige

OUDE GEDRAGSCODES IN BESTEKKEN

Opstellen PvA flora en fauna
Betreft: schrijven Plan van Aanpak t.b.v. flora & fauna per deelopdracht, conform de gedragscode 'Bestendig beheer en onderhoud groenvoorzieningen' voorafgaand aan de start van de werkzaamheden.
Voor het schrijven van het PvA dient gebruik gemaakt te worden van het format 'Plan van Aanpak' zoals deze is opgenomen in de Gedragscode. Hoeveelheid resultaatsverplichting 'keer' betreft het aantal deelopdrachten.

Maatregelen flora & fauna
Betreft: Uitvoeren maatregelen conform bijlage mitigatieplan, dat ter goedkeuring aan de directie moet worden voorgelegd. Hoeveelheid resultaatsverplichting betreft, per deelopdracht.

- * Oude gedragscodes (ook van gemeenten) niet meer geldig!
- * In lopende contracten nieuwe afspraken maken o.b.v. nieuwe gedragscode / Wet natuurbescherming

Vrijstelling
is
gewijzigd

INZET GEDRAGSCODE

Maakt
zorgvuldig
werken
aantoonbaar

INZET GEDRAGSCODE

Uitgangspunten

- * Gedragscode is voorgeschreven:
 - * Als overeenkomst (contract, bestek e.d.)
 - * Als kwaliteitsborging (bedrijfsvisie)

&

- * Soortinformatie is beschikbaar of beschikbaar maken:
 - * Vaste en tijdelijke voortplantingsplaatsen
 - * Essentiele biotopen

Vragen stellen en verkennend onderzoek 'regelen'

Verplicht

Doel Wet natuurbescherming & Omgevingswet

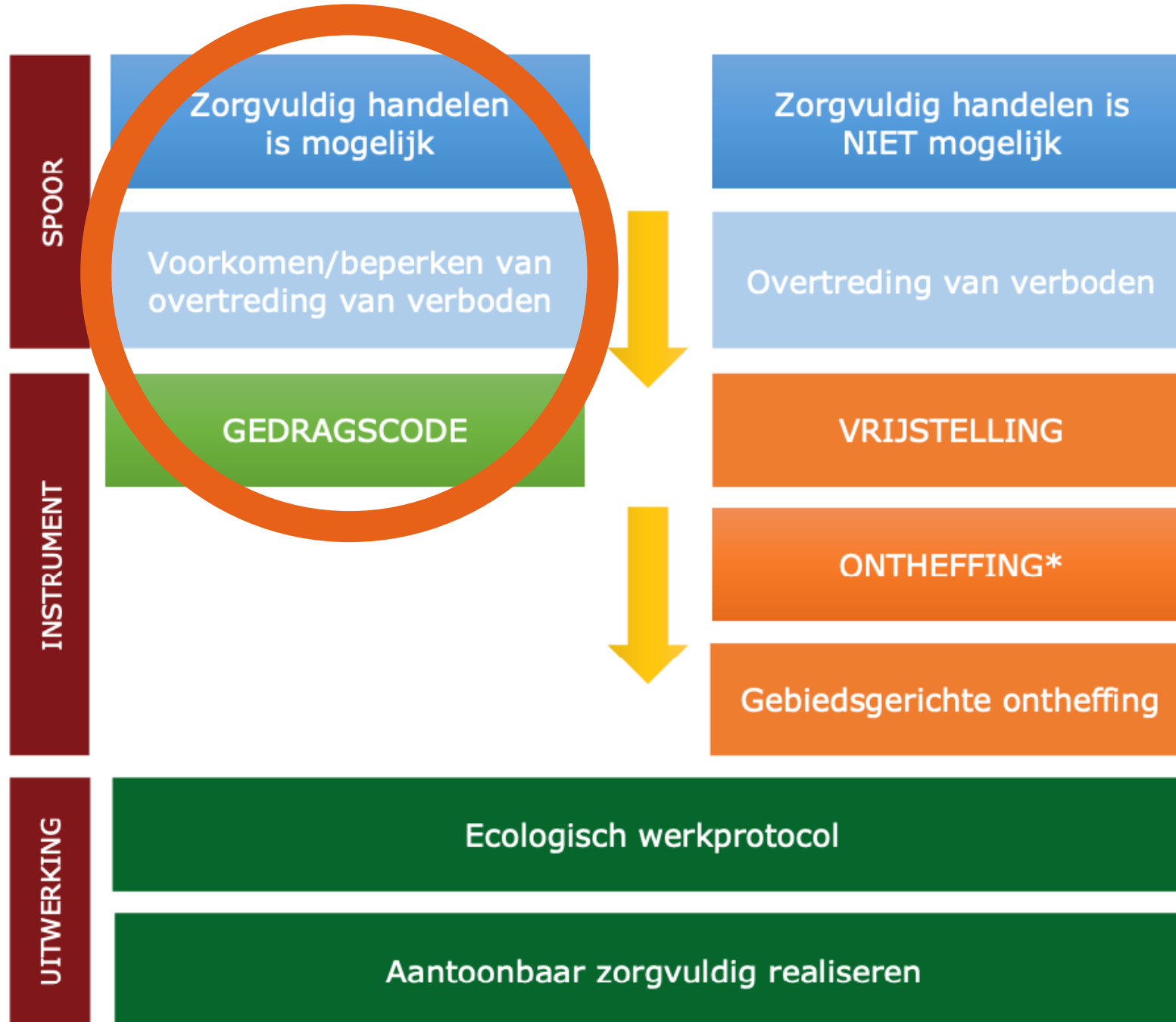

Doel: behoud en herstel biodiversiteit

Verantwoordelijkheid: alle soorten in gunstige staat van instandhouding

sinds 2002 !!!

Opdracht
voor
iedereen!

Opbouw gedragscode Stadswerk

Oplegnotitie

(gemeente werkt uit; verbinding eigen beleid en oplossen)

Gedragscode sector

Goedkeurings besluit LNV

Ecologisch werkprotocol

*(gemeente of bedrijf werkt uit; verbinding praktijk = **verplicht**)*

Was 'plan van aanpak'

Gebruik maatregelen-catalogus

BBO = Bestendig beheer of onderhoud

- * Voortzetten van regulier onderhoud
- * Gericht op **behoud** van bestaande situatie en **functionaliteit** voor flora en fauna

Gezien vanuit flora en fauna!

ROI Ruimtelijke ontwikkeling of inrichting

- * Bouwen, inrichten, aanleggen, omvormen
- * Gericht op **verandering** van uiterlijk en **functionaliteit** voor flora en fauna

Reikwijdte in de praktijk

Reikwijdte gedragscode + **belang** project/werk

BBO

- * Check soortenlijst
- * Voorkomen en beperken voor vrijwel alle soorten

ROI

- * Check soortenlijst + reikwijdte
- * Voorkomen voor alle soorten en beperken voor een aantal soorten

Aantoonbaar zorgvuldig handelen met de gedragscode in de praktijk

1. Maatregelcatalogi (H4 en H6)
2. Ecologisch werkprotocol
3. Werkinstructie
4. Realiseren
5. Communiceren en registreren

**STAP
1 t/m 5
DOEN!**

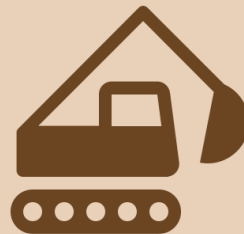

WEL OF GEEN GEDRAGSCODE INZETTEN?

Checklist 1

WERKINFORMATIE

- * Locaties incl. aan- en afvoerroutes
- * Werkzaamheden
- * Noodzaak van werkzaamheden
- * Planning

SOORTINFORMATIE

- * Aanwezigheid van vaste rust- en voortplantingsplaatsen en essentiële leefgebieden binnen werklocatie en invloedzone

TOETSEN VERBODSBEPALINGEN

Risico op overtreding **ja** = inzetten / **nee** = invullen zorgplicht!

INDELING MAATREGELENCATALOGI

	Categorie	ROI	BBO
	Gebouwen en werken	✓	✓
	Houtige begroeiingen	✓	✓
	Kruidige begroeiingen en onbegroeid terrein	✓	✓
	(Half)verhardingen en terreinmeubilair	✓	✓
	Water en oevers	✓	✓

1
gedragscode
voor alle
werkzaamheden
in de fysieke
buitenruimte

MAATREGELEN VOOR SOORTGROEPEN

Stadswerk

Specifieke
soorten
uitgelicht

 Vogels	 Vleermuizen	 Overige zoogdieren	 Amfibieën	 Reptielen
 Vlinders	 Libellen	 Kevers	 Weekdieren	 Planten

INDELING MAATREGELEN

Van zorgvuldig naar minder zorgvuldig

Voorkomen

- A. Aanbrengen van een beschermingszone en er buiten werken
- B. Binnen beschermingszone buiten kwetsbare periode werken
- C. Binnen beschermingszone binnen kwetsbare periode werken, maar niet verstoren

Beperken

- D. Binnen beschermingszone met geringe (tijdelijke) aantasting

Alleen bij
noodzaak o.a.
wettelijk belang

Voorbeeld maatregelen BBO - beplantingen

Koloniebroeders, roofvogels en uilen, excl. kiekendieven en velduil

Voor locaties die jaarrond worden gebruikt of waar elk jaar naar toe wordt teruggekeerd geldt dat deze functies het hele jaar niet mogen worden aangetast. Het gaat hierbij om onder andere reigerachtigen en roek en nesten en rustlocaties van roofvogels en uilen, die gebruik maken van houtige begroeiingen.

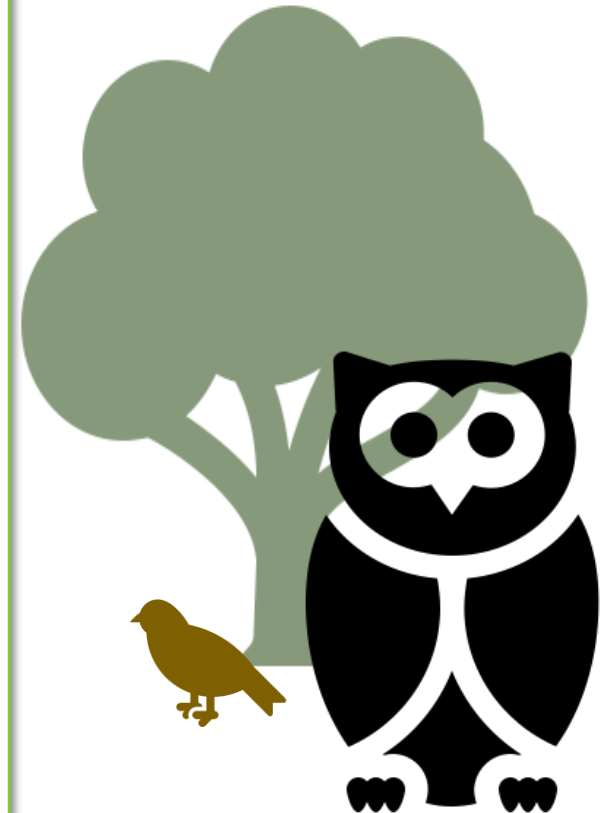
- A** Nestbomen en de directe omgeving markeren zodat deze locatie zijn functie als broed- en rustlocatie behoudt. Voor (rans)uilen geldt het behoud van roestplaatsen.

Huismus en ringmus

- A** Struiken die worden gebruikt als vaste rust- en schuillocatie en daarmee een essentieel onderdeel vormen van het leefgebied, markeren en behouden. Snoei van dergelijke begroeiing wordt zo uitgevoerd dat deze als rust- en schuilfunctie behouden blijven.

Steenuil

- B** Knot- en fruitbomen die deel uitmaken van essentieel leefgebied van de steenuil worden gefaseerd gesnoeid, waarbij per jaar in een bomenrij maximaal 50% van de bomen wordt geknot en oude fruitbomen behouden blijven.

Voorbeeld maatregelen BBO - Kruidachtigen

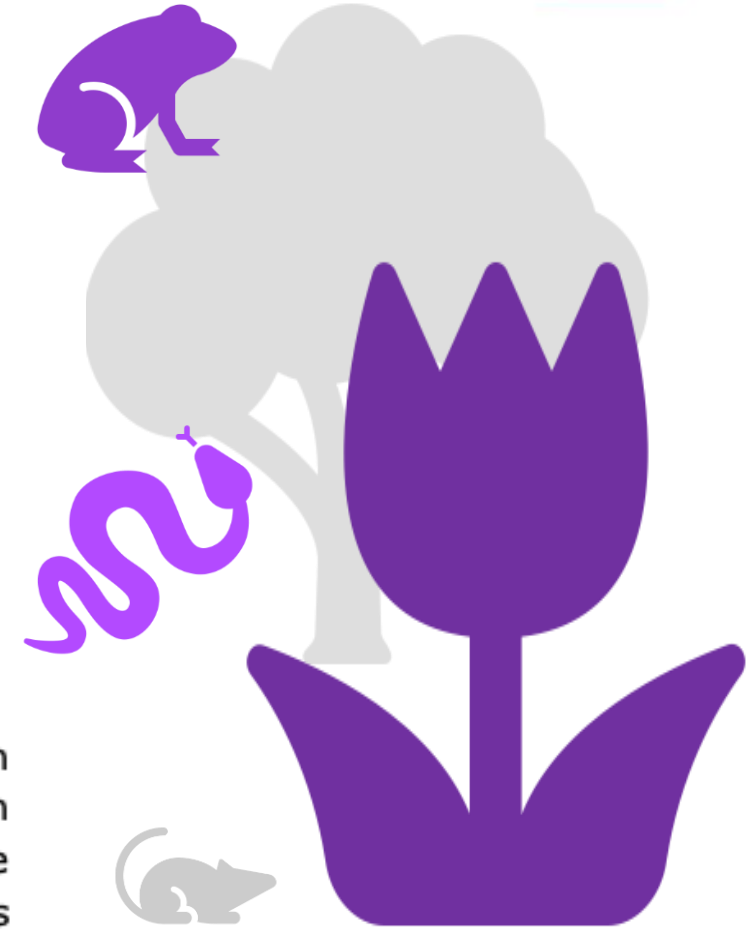

Stadswerk

- D** Werkzaamheden met een aantoonbare noodzaak in essentieel leefgebied van amfibieën en reptielen in de actieve periode (zie B) gefaseerd uitvoeren. Hierbij maximaal 50% per jaar voor grasland en 25% per jaar voor heide bewerken. Als uitgangspunten gelden: behoud van structuurvariatie (dichte begroeiing met schuilplaatsen en open/kale plekken voor zonnen), een minimale maaihoogte van 10 cm en aanwezige voortplantingsplaatsen markeren en niet bewerken.

Ringslang

- B** Werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd buiten de actieve periode van de soort. De actieve periode is van maart tot en met oktober. De exacte periode dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige. Broeihopen van ringslang dienen te worden gespaard.
- C** Bij het uitvoeren van maaiwerkzaamheden in de actieve periode van ringslang wordt doden en verwonden voorkomen door in leefgebied van ringslang de rijsnelheid te matigen, maaiwerkzaamheden gefaseerd uit te voeren, een minimale maaihoogte van 10cm te hanteren. De werkrichting is dusdanig dat er vluchtmogelijkheden zijn en er wordt gewerkt bij een temperatuur boven de 15 graden zodat dieren kunnen vluchten.

VRAAG 3

- * Over welke deskundigheden beschikt u aantoonbaar?
 - * Ecologische deskundigheid
 - * Technische deskundigheid
 - * Gedragscode kennis
 - * Overige

U kunt uw antwoord toelichten in de chat

DESKUNDIGHEID (BEVORDERING)

Technische + flora & fauna-technische deskundigheid (competenties Stadswerk)

Kennis toepassen gedragscode en vertalen naar werkproces (competenties Stadswerk)

Ecologische deskundigheid bij inzet maatregelcatalogus (definitie RVO)

Deskundigheid kunnen aantonen

PERSONEELS- DOSSIER:

- Deskundigheid aantoonbaar maken

Certificaten Stadswerk

- Kennis
- Competenties

www.stadswerk.nl

Ecologische ervaring

- Inventarisatie en monitoring
- Begeleiding uitvoering

3.

WERKEN MET DE
GEDRAGSCODE

VRAAG 4

- * Hoe vaak komen je beschermde flora en fauna tegen op je werklocatie?
 - * Wekelijks
 - * Maandelijks
 - * Jaarlijks
 - * Anders, nl ...

U kunt uw antwoord toelichten in de chat

VRAAG 5

* Werkt uw bedrijf met een eigen Plan van aanpak of een ecologische protocol?

- * Ja
- * Nee
- * Anders, nl ...

U kunt uw antwoord toelichten in de chat

WAT TE DOEN IN EEN NOTENDOP

- 1. Implementeren gedragscode** (bedrijfsprocessen, bestek, contract)
2. Aansluiten op 'natuurbeleid' van opdrachtgever
3. Verzamelen en vastleggen lokale soortinformatie (per project of werk)
4. Vertalen soortinformatie naar natuurstructuren (kaart)
- 5. Uitwerken ecologisch werkprotocol** (per project of werk)
6. Melden van ruimtelijke ontwikkelingen bij provincie door opdrachtgever

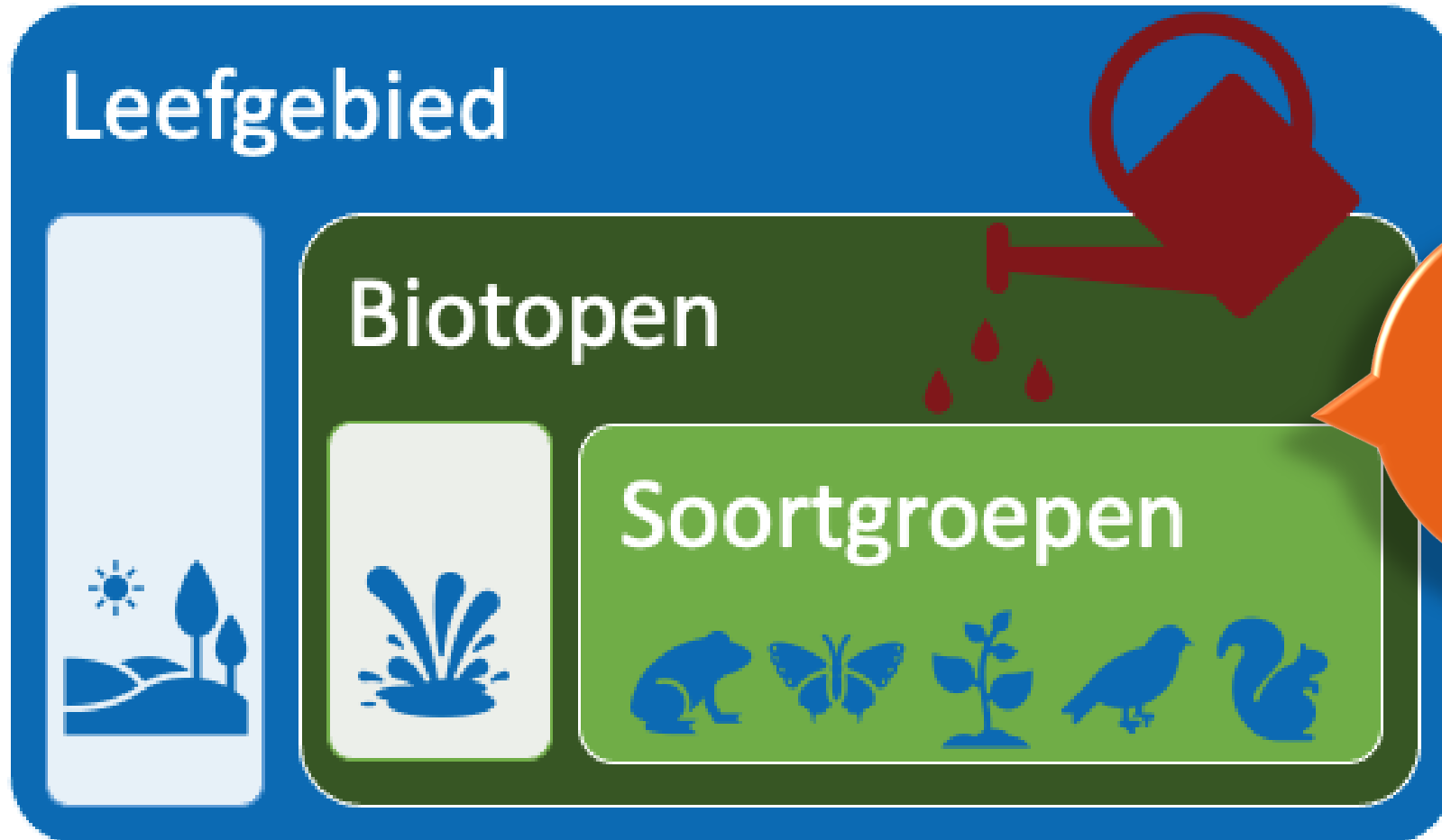

**Goede
basis voor
natuur-
inclusief
werken**

**Ook in RAW
2020 (H64 +
§ 01.22)**

KADER UITWERKING SOORTBESCHERMING

Vooraf weten wat er zit !

WAT INVENTARISEREN?

VERKENNEND EN SOORTSPECIFIEK

- * Lokaliseren en registreren
- * Vaste rust- en voortplantingsplaatsen van beschermde soorten / soortgroepen
- * Essentiele leefgebieden, biotopen en routes
- * Ook in invloedssfeer van het werk

Controle
door
'deskundige'

Standaard ecologisch werkprotocol

**Format
beschik-
baar**

- * Algemene werksomschrijving
- * Risicoanalyse => is het werk uitvoerbaar door voorkomen of beperken?
- * Risicomanagement => werken volgens maatregelcatalogus en ecologisch werkprotocol
- * Verzamelen en uitwisselen van soortgegevens
- * Communicatie (taakverdeling, overleg, evaluatie)

**Zie
voorbeeld
en format in
HANDBOEK**

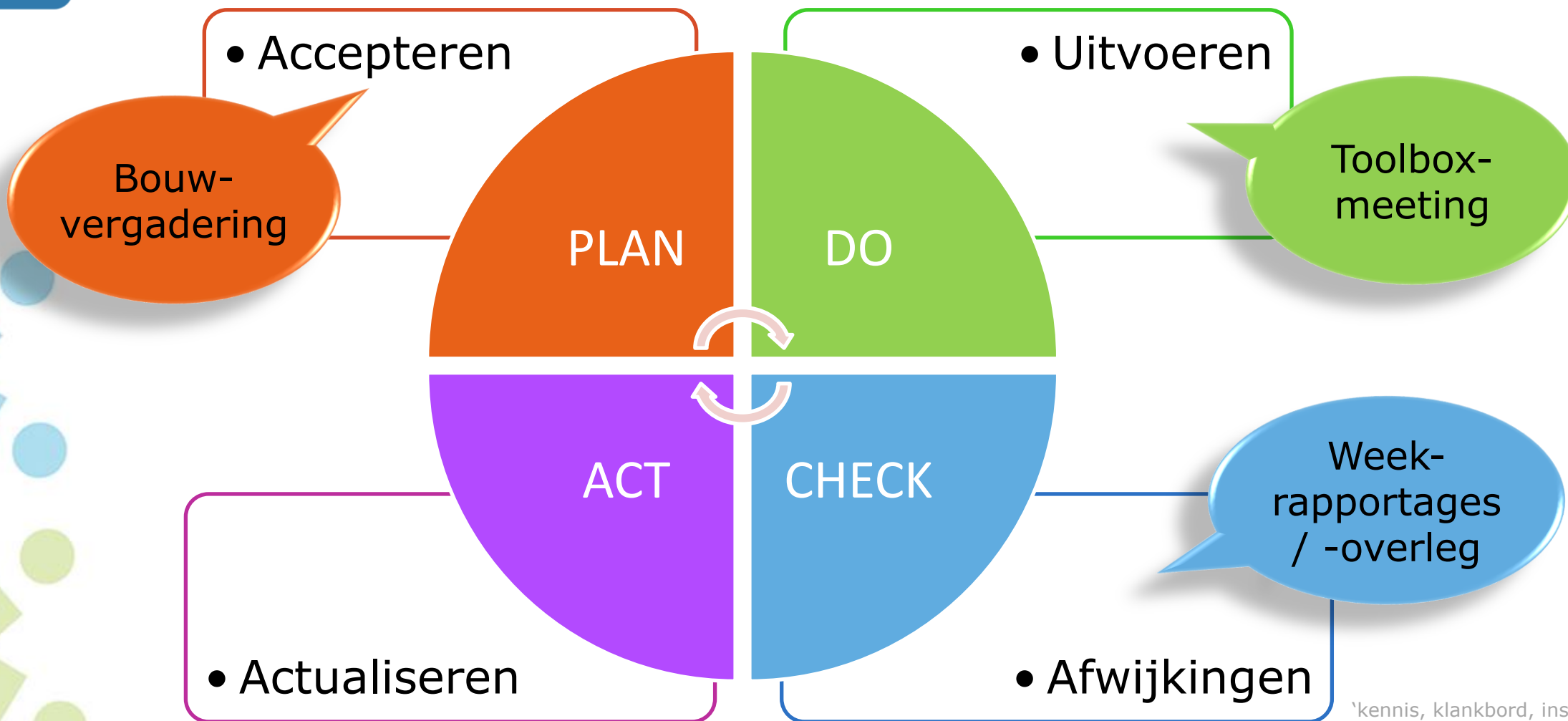

ECOLOGISCH WERKPROTOCOL

RAW / Stabu / UAV / DNR

Stadswerk

VRAAG 6

- * Hoe vaak krijgt/maakt u werkinstructies over flora- en faunazaken?
 - * Dagelijks
 - * Wekelijks
 - * Maandelijks
 - * Anders, nl ...

U kunt uw antwoord toelichten in de chat

WERKINSTRUCTIES

Toolbox-
meetings

-
- * Uitwerken per maatregel per werkronde per gebied
 - * Verzorgen voor alle betrokken medewerkers
 - * Registeren van deelname (dossier bijhouden)

FORMAT

- * Deskundigheden
- * Werktechniek en -wijze
- * Periode en werktijden
- * Communicatie en registratie

ZORGVULDIG REALISEREN – 1

Aanwezig op het werk
(digitaal/documenten in machine):

- * Kaart met soorten / soortinformatie
- * Werkinstructie
- * Ecologische werkprotocol
- * Gedragscode

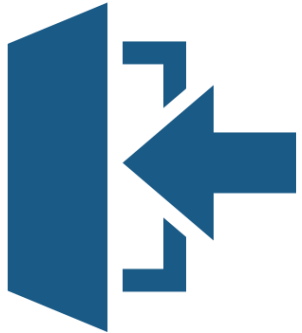
ZORGVULDIG REALISEREN – 2

Aantoonbaar uitvoeren conform werkinstructies

- * Foto's (gekoppeld aan locatie & tijd)
- * Herkenbare markeringen
- * Kaartregistratie (soorten)
- * GPS: tijden, locatie, route
- * Meldingen van afwijkingen

COMMUNICEREN

Waarom (voorkomen van overtredingen)

- * Soortinformatie op orde houden voor de volgende ronde
- * Aandachtspunten voor het werk
- * Onderscheid maken tussen calamiteiten en onzorgvuldig handelen

**Op basis van
werk-
instructie**

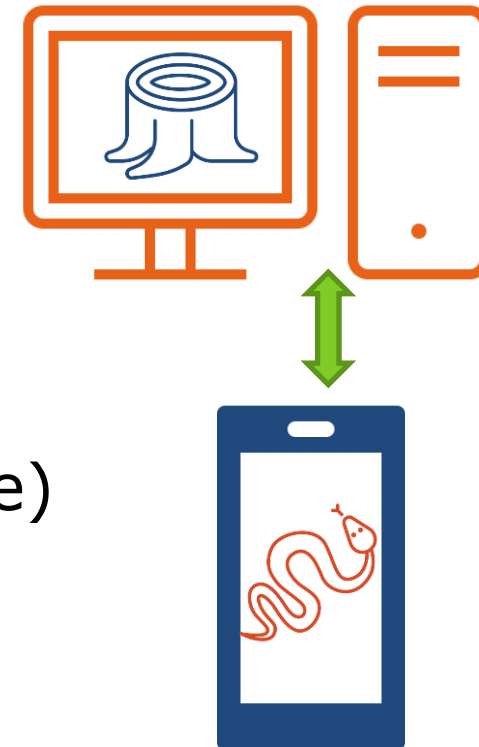
REGISTREREN

- * **Wat** (nieuwe zaken en afwijkingen)
- * **Wie** (meldpunt voor flora en fauna)
- * **Wanneer** (dagelijks / wekelijks / real-time)
- * **Hoe** (tablet, smartphone, etc / papier)

Stadswerk

VOORBEELD snoeien houtige begroeiing langs fietspad in september

Buizerdhorst
Beverburcht

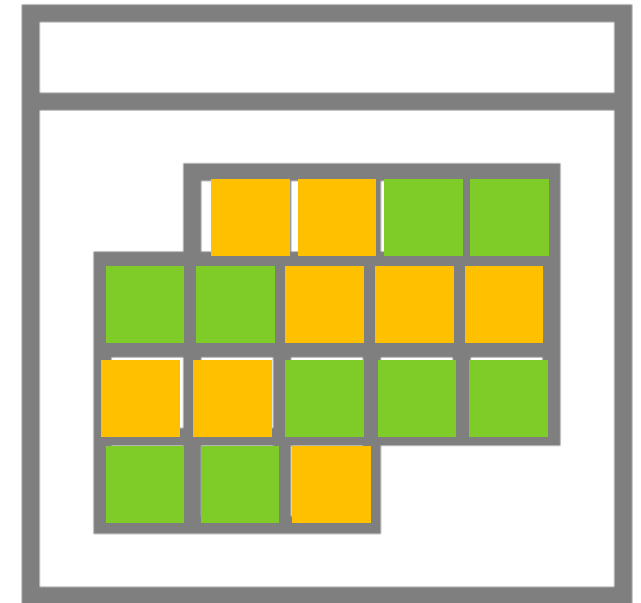

Kwetsbare periodes bij/in

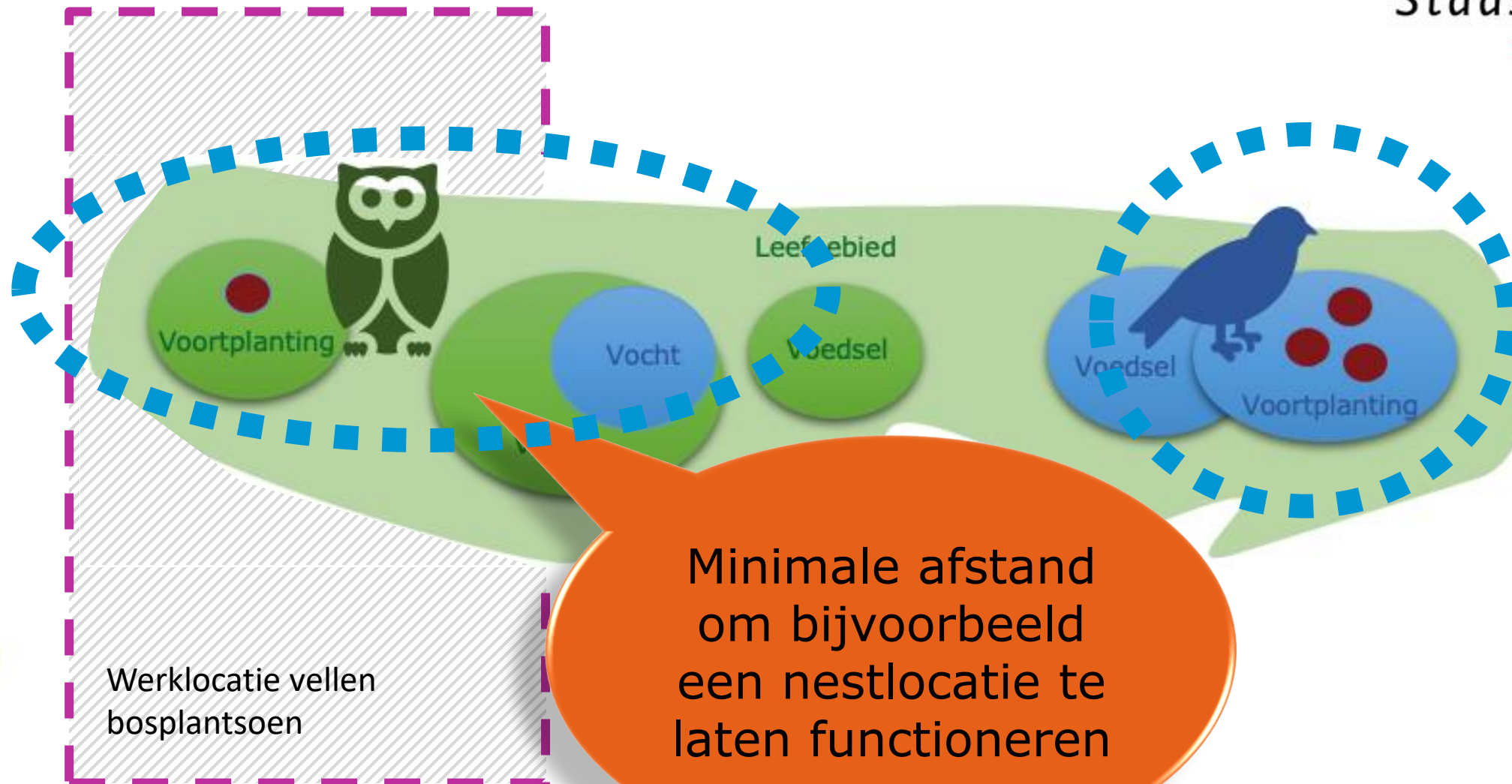
- * Vaste rust- en voortplantingsplaatsen, jaarrond in gebruik
- * Vaste rust- en voortplantingsplaatsen, tijdelijk in gebruik
- * Tijdelijke rust- en voortplantingsplaatsen
- * Essentieel leefgebied (bv voedselbiotoop)

Wat kan door
voorkomen of
beperken?

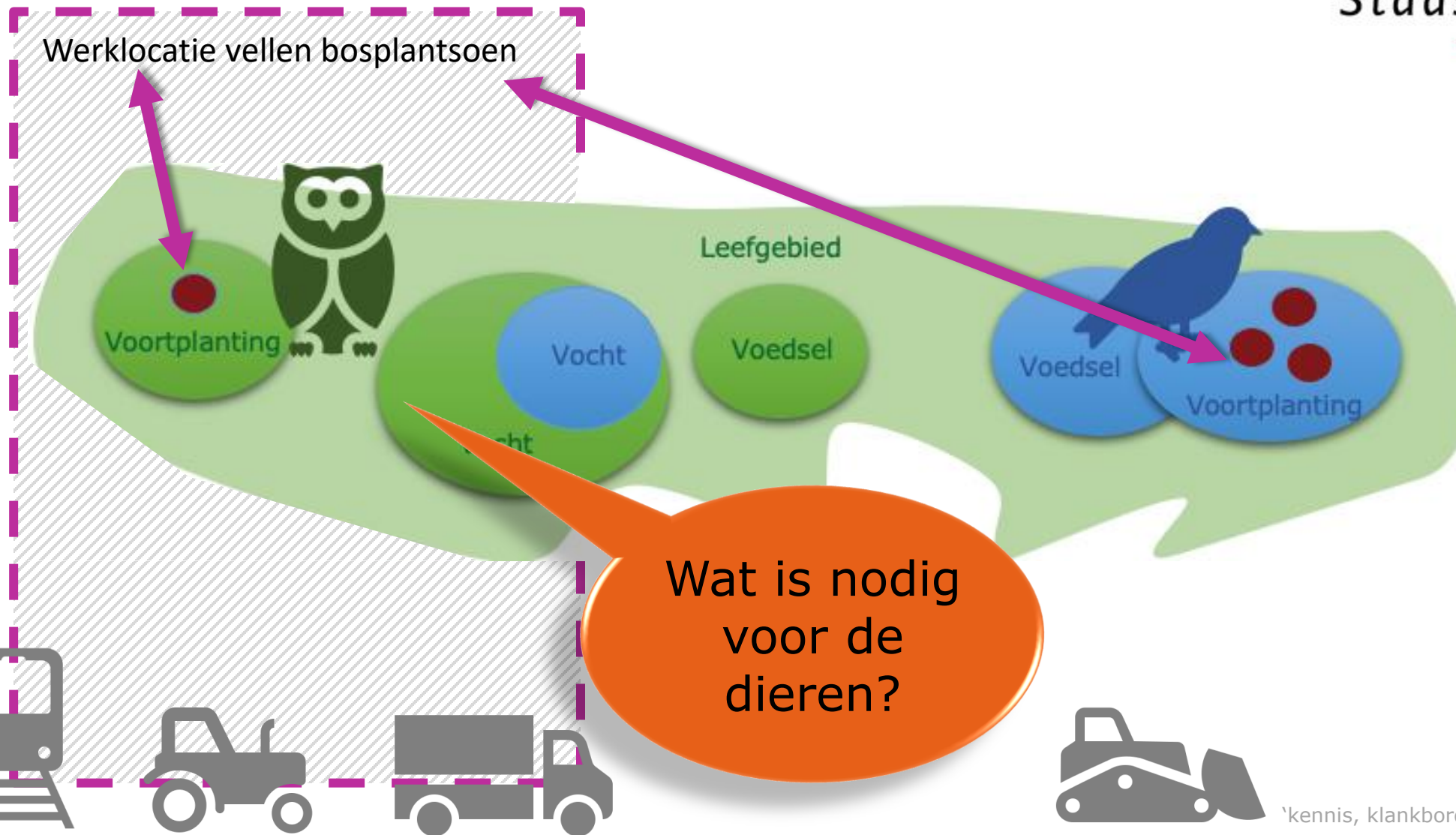

Functionaliteitszones

Minimale afstand om bijvoorbeeld een nestlocatie te laten functioneren

Verstoringsvrije afstanden/invloedzones

Ecologisch werkprotocol

- * **Beschermingszone markeren**

- * Kwetsbare periode / Functionaliteit / Verstoringsvrije afstand: 10m

- * **Zorgvuldig handelen** volgens de categorieën houtige begroeiingen en oevers uit de catalogus:

- * Beschermingszones markeren 10m rond boom en 10m rond burcht
- * Buiten deze zones werken
- * Overdag werken bij burcht

Werkinstructie stap 1

* **Deskundigheid**

- * Voorman Piet is ter zake kundige (van ploeg 3 personen)
- * Uitvoerder Klaas is ter zake kundige & ecologische deskundige

* **Werktechniek / werkwijze**

- * Snoeien met accukettingzaag en stokzaag (geluid)
- * Werktijden: 7:00 – 17:00 uur (bij daglicht)
- * Naar beverburcht toe werken i.v.m. gewenning
- * Vrijkomende takken verwerken tot takkenril op aangegeven locatie, zie kaart (schuilplaats en voedsel bever)

Werkinstructie stap 2

* **Beschermingszone** (door Piet)

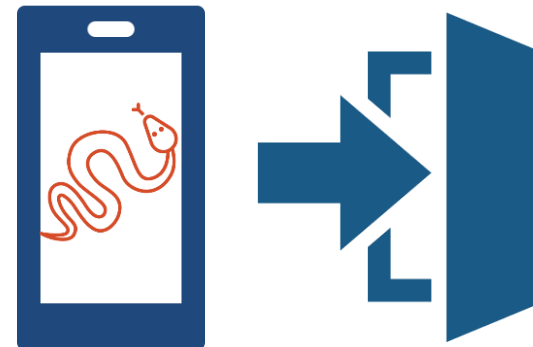
- * Cirkel met straal 10m vanaf hart horst en burcht uitzetten
- * Op rand cirkel palen (2m) met groen-wit lint tussen de palen
- * Markering aanbrengen direct voor start snoeien
- * Markering verwijderen op laatste werkdag
- * Buiten deze zones werken

Werkinstructie stap 3

* **Communicatie en registratie**

- * **Wie:** Piet met Klaas
- * **Wat:** nieuwe soorten, afwijkingen en calamiteiten
- * **Wanneer:** dagelijks
- * **Hoe:** via smartphone op bedrijfsapp (real-time) en weekrapporten

NIEUWE VERDIEPENDE WEBINARS

Datum	Onderwerp
6 mei	mmv MKB-infra + Bouwend Nederland
20 mei	mmv CROW

Bedankt voor uw aandacht!

www.stadswerk.nl